

ВІДГОДІВЛЯ АНГУСЬКИХ БУГАЙЦІВ НА БРАЗІ Й ЖОМІ З ВИКОРИСТАННЯМ ПОВНОРАЦІОННИХ КОРМОСУМІШЕЙ ІЗ БАЛАНСУЮЧИМИ ДОБАВКАМИ

Використання повнораціонних кормосумішей, збалансованих за енергією і мінеральними речовинами, при відгодівлі ангуських бугайців на бразі й жомі поліпшує ефективність їхньої відгодівлі.

Значну роль при відгодівлі молодняка м'ясних порід великої рогатої худоби відіграють відходи харчової промисловості — жом і брага.

Підвищення приростів тварин та одержання продукції високої якості зумовлюються структурою кормових раціонів, їхньою збалансованістю і застосуванням відповідних добавок. Виготовлення повноцінних кормових сумішей створює можливість заміни багатокомпонентних раціонів годівлі м'ясної худоби однорідним кормом. Дослідженнями вчених [1, 2] доведено ефективність використання повноцінних кормосумішей у годівлі великої рогатої худоби.

Виходячи із цього, було доцільним вивчити ефективність використання повноцінних кормосумішей різної рецептури і поживної цінності, скоригованих за мікроелементним складом, при відгодівлі молодняка м'ясної худоби на бразі й жомі.

Матеріал і методи досліджень. Дослідження проводили на бугайцях ангуської породи методом груп за принципом аналогів (за віком, живою масою, породою). У нашому досліді ангуські бугайці I групи одержували багатокомпонентний раціон: брага — 40, концкорми — 25, солома — 10, силос+сінаж — 15, меляса — 10% за поживністю. У раціоні годівлі тварин II групи частка браги становила 40% поживності раціону та 60% — кормосуміш № 1. Бугайці III групи одержували 25% браги і 75% кормосуміші № 2. Досліджуваний раціон тварин IV групи включав 25% браги, 30 — жому кислого та

45% кормосуміші № 3. Бугайцям V групи згодовували кормосуміші № 4 (табл. 1).

Основному періоду досліджень передував підготовчий (20 днів). Тварини перебували в однакових умовах утримання, на прив'язі.

Конверсію корму, споживання обмінної енергії і сухої речовини кормів на 100 кг живої й обмінної ($W^{0,75}$) маси визначали у 15- і 18-місячному віці. М'ясну продуктивність оцінювали після забою тварин у віці 15 і 18 місяців (ВІТ, 1989).

До складу мінеральної добавки входили: цинк сірчаноокислий — 660 мг, кобальт хлористий — 16, калій йодистий — 3, селеніт натрію — 1,8 мг, натрій хлористий — 40 г і до 100 г цеоліту з розрахунку на 1 голову за дсбу.

Результати досліджень. За основний період досліду бугайці I групи спожили по 10,89 кг сухих речовин у середньому раціоні з умістом 107 МДж обмінної енергії, а II, III, IV та V — відповідно 11,07 і 107; 11,9 і 111,6; 11,8 і 108,1 та 12,6 і 110,0 МДж.

У раціонах тварин II, III, IV і V груп припадало відповідно по 113,5; 93,9; 93,4 і 93,4 г перетравного протеїну на 1 к. од. Жиро-протеїнове співвідношення у раціонах усіх груп бугайців було оптимальним — 1:2,8; 1:3, цукрово-протеїнове — у межах 0,7 : 0,9, а у V групі — 1:3.

Коефіцієнт використання суми поживних речовин кормів раціонів бичків дослідних груп становив : II — 0,038, III — 0,0366, IV — 0,037, V — 0,036 проти 0,034 у I групі, що вище контролю на 11,8—5,9% і корелює з інтенсивністю росту.

1. Склад кормосумішей, % за масою

Компоненти	Рецепт							
	№ 1		№ 2		№ 3		№ 4	
	кг	%	кг	%	кг	%	кг	%
Солома оз. пшениці	33,3	17	11,5	13,3	46,7	22,6	14,1	14,2
Силос кукурудзи	25,6	12,4	5,8	6,4	24,2	11,2	14,7	14,2
Сінаж конюшини	15,6	12,4	—	—	—	—	—	—
Меляса	10	17,6	1,6	6,4	6,5	10,7	4,1	14,1
Дерт' ячмінно-пшенична (1:1)	15,5	40,6	5,9	34,6	22,6	55,5	—	—
Жом кислий	—	—	75,2	33,3	—	—	62,3	28,4
Дерт' пшенична, ячмінна, зерно ріпаку (2:2:1)	—	—	—	—	—	—	4,8	29,1

Коефіцієнт приросту живої маси у ангуських бугайців II групи вищий, ніж у тварин I, у 1,17 раза, III — у 1,15; IV — у 1,13; V — у 1,11 раза.

Відносна швидкість приросту живої маси у бичків I групи була 26,8%, а у тварин II, III, IV і V — відповідно 30,7; 30,3; 29,8; 29,3% і не перевищувала 1,31—1,36 кратності живої маси на початок досліду. Коефіцієнт приросту живої маси ангуських бугайців I, II, III, IV і V груп за основний період досліду був 30,9; 36,3; 35,6; 35,0 і 34,3%.

За час досліду середньодобові прирости живої маси тварин II, III, IV і V груп (табл. 2) були вищі від контролю на 16,9; 14,9; 13,4 і 10,1% ($P < 0,01$).

У результаті проведеного у 15-місячному віці забою встановлено, що ангуські бугайці мали вихід туші 58,4%, забійний вихід 60,4%. У морфологічному складі туш переважало м'ясо I сорту (60,1%) та II сорту (31,4%). М'яса вищого сорту — 8,5% м'яса м'якуша. На 1 кг кісток припадало 4,8 кг м'яса. За хімічним складом найдовшого мускула спини істотної різниці між тваринами не спостерігалось.

За забійним виходом та виходом туші у 18-місячному віці тварини II групи переважали тварин інших дослідних груп (62,5% проти

2. Ріст ангуських бугайців ($M \pm m$)

Показники	Група				
	I	II	III	IV	V
Жива маса, кг:					
при постановці на зрівняльний період досліду (n=13)	312,2±2,2	311,6±0,8	311,3±1,4	313,3±1,6	310,9±1,3
при постановці на основний період (n=12)	328,5±1,9	327,7±0,82	328±1,6	329,3±1,6	326,9±1,3
при знятті з досліду	430,2±1,47	446,7±0,9	444,9±1,6	444,7±1,4	438,9±1,3
Одержано приросту, кг:					
за зрівняльний період	16,3	16,1	16,7	16	16
за основний період	101,7	119	116,7	115,4	112,0
Середньодобовий приріст, г:					
за зрівняльний період	815±71	805±56	835±33	800±12	800±10
за основний період	834±12	975±6,0	958±6,8	946±2,6	918±11,2
% до контролю	100	116,9	114,9	113,4	110,1

60,2%). Тварини III і IV груп мали вихід туші та забійний вихід дещо вищий від тварин I групи. Вихід жиру у тварин II, III, IV, V груп був на рівні 2,2—2,4 %.

Від тварин II, III, IV, V груп одержали 81,9—82,7% м'яса-м'якуша. У тушах усіх груп бугайців у сортовому складі переважало м'ясо I (64,2—66,2%) та вищого сорту (8,5—9,1%). М'ясо бугайців II групи містило менше кісток і сухожилля, ніж було в тушах бугайців інших груп, що вплинуло на підвищення коефіцієнта м'ясності (5,1). Від дослідних бугайців одержали великовагові шкури, які становили 8,3—8,8% передзабійної живої маси. За хімічним складом найдовшого м'якуша спини спостерігалась така сама закономірність щодо вмісту протеїну, жиру та калорійності м'яса, залежно від вмісту та співвідношення основних поживних речовин раціонів калорійнішим було м'ясо бугайців II групи.

Бугайці всіх дослідних груп характеризувалися відносно більшим обігом обмінної енергії і сухої речовини кормів на 100 кг живої й обмінної ($W^{0,75}$) маси, що свідчить про ефективне використання корму.

У 18-місячному віці у бугайців дослідних груп порівняно з контрольною групою були вищі коефіцієнти конверсії: енергії — на 0,5—1; протеїну — на 0,85—1,44. За величиною загального виходу харчового білка, жиру та енергії в їстівних частинах туші бички контрольної групи дещо поступаються тваринам дослідних груп: за вмістом білка — на 1,2—2,7%, енергії — на 4,1—6,1, жиру — на 7,6—11,7%.

Тварини II групи витратили на 1 кг приросту значно менше кормових одиниць (на 8%), ніж I групи. Бугайці III і IV груп дещо поступались за цим показником тваринам II групи (на 9,4—9,5 к. од.). Бугайці V групи на 1 кг приросту витратили на 3,8—18,5% к. од. більше, ніж інші.

Висновки. Використання при відгодівлі ангуських бугайців на бразі й жомі повнораціонних кормосумішей, збалансованих за енергією та мінеральними речовинами, підвищує продуктивність тварин на 10,1—16,9 %, забійні показники і вихід м'яса, знижує витрати корму на 8%.

1. Богданов Г.А. Кормление сельскохозяйственных животных. — М.: Агропромиздат, 1990. — 623 с.

2. Привало О.Є., Шкурін Г.Т. Кормосуміші та їх використання. — К.: Урожай, 1989. — С. 80.

Откорм ангусских бычков на барде и жоме с использованием полнорационных кормосмесей с балансирующими добавками.

О.М. Жукорский, **Б.В. Грицай**

Использование полнорационных кормосмесей, сбалансированных по энергии и минеральным веществам, на бардюном и жомовом откорме ангусских бычков улучшает эффективность откорма.

Pulp-fed and distillery-fed bulls with fullration mixtures with mineral supplements.

О. Zhukorskiy, **В. Grytsay**

Using fullration mixtures with mineral supplements balanced according to energy and mineral content while feeding bulls with pulp and grains improves feeding effectiveness.

УДК 636.22/.28.033.082.2

**М.Є. ІЗВКОВ, О.О. КОНОНЕНКО, В.Г. ВАСИЛЕЦЬ,
В.М. СУРМИЛО**

Харківська державна зооветеринарна академія
Харківський державний аграрний університет

ДЕЯКІ ТЕХНОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ В УДОС- КОНАЛЕННІ УКРАЇНСЬКОЇ М'ЯСНОЇ ПОРОДИ ВЕЛИКОЇ РОГАТОЇ ХУДОБИ

У статті наведено результати вивчення показників продуктивності рогатих та комолых тварин української м'ясної породи великої рогатої худоби. Доведено доцільність продовження строку вирощування худоби різних генотипів до 21-місячного віку.

Починаючи з 70 років нинішнього століття, за ініціативою вітчизняних учених М.А. Кравченка, Ф.Ф. Ейснера, К.Б. Свечина, П.Л. Погребняка та ін., було обґрунтовано доцільність і визначено шляхи створення вітчизняних м'ясних порід та розвитку самостійної галузі м'ясного скотарства. Цілеспрямована робота вчених і практиків у цьому напрямі завершилась виведенням трьох вітчизняних